

Aangepaste richtlijnen rond COVID-19 in de thuiszorg

STAND VAN ZAKEN

Het aantal besmette personen met COVID-19 blijft toenemen en er is een schaarste aan test- en beschermingsmaterialen. Daarom wordt het aantal staalafnames om COVID-19 te testen beperkt. Er komt ook een prioritering o.a. in functie van de ernst van symptomen. Het is de huisarts die beslist, op basis van actuele procedures, of er een test zal gebeuren.

Het blijft uitermate belangrijk om aandachtig te zijn voor de symptomen van een besmetting: **koorts** en **hoest**. De ziekte kan zich ook presenteren onder de vorm van **moeheid**, **spierpijn**, **kortademigheid**, **keelpijn** en **hoofdpijn**.

Bij **ouderen en personen met chronische ziekten** (o.a. hart- of longaandoeningen, nierziekte, diabetes, ...) of personen met een verminderde weerstand, is het **risico** op een ernstig ziekteverloop **groter**. Het bezoek bij kwetsbare doelgroepen vragen we te beperken. Er mogen geen zieken op bezoek komen en het contact met kinderen wordt best vermeden.

Meer informatie over het coronavirus COVID-19 vind je via:

- www.info-coronavirus.be
- www.sciensano.be/nl

Dit document bespreekt algemene maatregelen en de maatregelen die moeten genomen worden bij een (vermoeden van) besmetting van een persoon met COVID-19, het nieuwe coronavirus in de thuissituatie volgens de kennis d.d. 12 maart 2020.

Aandacht: deze maatregelen wijzigen permanent. U vindt updates via:
<https://www.zorg-en-gezondheid.be/uitbraak-coronavirus-COVID-19>
<https://www.zorg-en-gezondheid.be/corona-richtlijnen-voor-zorgprofessionals>

ORGANISATIE VAN DE ZORG

- Prioriteer in de zorg. Stel niet noodzakelijke zorg uit.
- Plan de zorg aan (vermoedelijk) besmette personen als laatste op de dagplanning.
- Laat zo veel als mogelijk dezelfde verpleegkundige/zorgkundige langsgaan bij de persoon.
- Hoewel dit niet conform is met de huidige nationale procedures zoals voorgeschreven door de Risk Management Group, kan een individuele werkgever personeel zonder symptomen dat is teruggekomen uit een gebied met wijdverspreide transmissie (om te weten waar wijdverspreide transmissie is zie gevalsdefinitie op Sciensano) vragen om zeven dagen thuis te blijven na hun terugkeer.
- Uitval van teveel personeelsleden kan de continuïteit van de dienstverlening in het gedrang brengen. Probeer eerst intern de prioritaire zorgprocessen veilig te stellen en andere processen uit te stellen. Maak een prioritering van meest (mogen geen moment onderbroken worden) naar minst prioritaire processen (uitstel > 6 weken mogelijk). Bij hoge nood wordt best in overleg getreden met de lokale autoriteiten.
- **NIEUW!!** Niet-essentiële huisbezoeken, zoals sociale onderzoeken en indicatiestellingen, worden opgeschort tot en met 19 april 2020. Deze opschorting mag geen impact hebben op de rechten en bijdrage van de gebruiker. Van zodra de huisbezoeken terug kunnen worden afgenomen, kunnen de rechten en bijdrage met terugwerkende kracht worden toegekend. De termijnen voor afhandeling van een dossier en het jaarlijkse of tweejaarlijkse huisbezoek voor de diensten gezinszorg, zijn niet van toepassing gedurende deze periode.

Van zodra de persoon tekenen van mogelijke besmetting vertoont, wordt de huisarts verwittigd die de situatie zal inschatten. Er zal enkel een test worden uitgevoerd wanneer de huisarts dat nodig acht op basis van de actuele procedures.

De persoon die vermoedelijk besmet is, wordt verzorgd alsof hij/zij effectief besmet is.

PERSONEEL MET (VERMOEDELIJK) EEN BESMETTING

- Personeel dat in contact is geweest met een bevestigd besmette persoon, maar daarbij masker en handschoenen droeg, kan blijven verder werken maar schenkt uiteraard, net als iedereen, extra aandacht aan hygiënische maatregelen en is waakzaam voor symptomen gedurende 14 dagen. Wanneer er toch symptomen worden ontwikkeld, blijft het personeelslid meteen thuis en neemt hij/zij contact op met de huisarts.
- Personeel dat onbeschermd contact (zonder masker) heeft gehad met een persoon met bevestigde of vermoedelijke COVID-19 raadpleegt zijn/haar huisarts. De huisarts volgt de meest recente procedures op Sciensano om te bepalen of dit personeelslid van het werk moet verwijderd worden of nog met voorzorgsmaatregelen kan blijven werken.
- Ongeacht of het personeelslid contact heeft gehad met een bevestigd besmette persoon of een persoon met vermoeden van een besmetting met COVID-19: personeelsleden met infectiesymptomen en -klachten blijven thuis en raadplegen hun huisarts, zoals hierboven beschreven.

VERZORGING VAN NIET BESMETTE PERSONEN

Wees extra **waakzaam voor symptomen van COVID-19** bij de gebruiker/patiënt (koorts, hoest, ademhalingsproblemen, keelpijn, hoofdpijn, spierpijn, ...) en contacteer de huisarts van de gebruiker/patiënt van zodra er vermoeden is van een besmetting.

Algemene voorzorgsmaatregelen zijn deze maatregelen die **altijd bij elke persoon/patiënt** moeten toegepast worden.

- Ontsmet de handen:
  - o vóór en na zorgcontact met een gebruiker.
  - o vóór een zuivere of invasieve handeling.
  - o na contact met de directe omgeving van de gebruiker.
  - o na het uittrekken van handschoenen.
  - o na het wassen van je handen na accidenteel contact met lichaamsvochten, bloed of slijmvliezen.

- Draag persoonlijke beschermingsmiddelen zoals handschoenen/ beschermerschort/ spatbril /masker wanneer er kans is op contact met speeksel, fluïmen,....
- Wissel handschoenen en beschermerschort na elke verzorging van een gebruiker en pas nadien handhygiëne toe volgens indicatie.
- Leef hoest- en niesetiquette na en leer dit ook aan je gebruikers:
  - o Bedek bij snuiten en niezen de neus en mond met een papieren zakdoek. Gooi de zakdoek nadien in de vuilnisbak. Als je geen zakdoek hebt, hoest of nies dan in je elleboog of voorarm (niet in je hand).
  - o Was na hoesten of niezen je handen met water en vloeibare zeep. Gebruik papieren wegwerphanddoekjes of een schone handdoek om de handen te drogen.

VERZORGING VAN DE (VERMOEDELIJK) BESMETTE PERSOON

Van zodra de persoon tekenen van mogelijke besmetting vertoont, wordt de huisarts verwittigd die de situatie zal inschatten.. Er zal enkel een test worden uitgevoerd wanneer de huisarts dat nodig acht op basis van de actuele procedures.

In dit geval wordt de persoon die vermoedelijk besmet is, verzorgd alsof hij/zij effectief besmet is.

Het uitgangsprincipe is dat de verzorging thuis moet gegarandeerd blijven. Thuisisolatie en verzorging in de eigen omgeving genieten de voorkeur. Alle diensten moeten kunnen blijven langkomen bij deze persoon.

Verwittig de huisarts, collega's en bezoekers met het isolatiedocument

Zorg dat er altijd een aantal isolatiedocumenten meegenomen worden op de ronde van de verpleegkundige/zorgkundige/verzorgende. Deze isolatiedocumenten vindt u [hier](#). Print dit document een aantal keren uit.

Wie vaststelt dat de persoon tekenen van een besmetting met COVID-19 vertoont, **verwittigt de huisarts**. Teken van een besmetting zijn: koorts, hoest, ademhalingsproblemen, keelpijn, hoofdpijn, spierpijn, ...

Als de huisarts aangeeft dat het inderdaad om een vermoedelijke COVID-19 besmetting gaat, laat de zorgaanbieder het formulier achter bij de persoon. **Leg dit formulier goed in het zicht!**

Vraag aan de huisarts, mantelzorger en persoon om alle zorgaanbieders die langskomen, te verwittigen. Als het kan, help hen hierbij. De lijst met meest voorkomende organisaties die thuisondersteuning bieden, is opgenomen in het formulier.

Wie (nog) niet over dit document beschikt, schrijft zelf een duidelijke boodschap en legt dit goed in het zicht. Voorzie zeker het volgende:

- “er zijn beschermingsmaatregelen nodig”
- Start van de periode
- Naam van de besmette persoon.

Bescherming van het personeel tijdens de verzorging

Voorzie voldoende materiaal zoals handschoenen, handalcohol, schorten met lange mouwen, mond-neusmaskers, ... in de mate van het mogelijke en de beschikbaarheid. Rationaliseer het gebruik van de meest schaarse producten, vermijd verspilling.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid is zich bewust van de schaarste van het beschermingsmateriaal.

Gezien **schaarste** aan **materiaal** is het onderstaande aangewezen:

- Minimaal chirurgisch masker + handschoenen;
- Druppel-voorzorgsmaatregelen voor contacten zonder rechtstreeks fysiek contact met de besmette persoon of zijn nabije omgeving;
- Druppel-contactvoorzorgsmaatregelen voor alle andere handelingen.

Hoewel het chirurgisch masker – dat de gebruiker ervan moet beschermen bij de verzorging en medische handelingen – normaal gezien voor eenmalig gebruik is, mag het, omwille van de schaarste, langer gebruikt worden. Daarbij gelden de volgende voorwaarden:

- gedurende 8 uren, ongeacht de opeenvolging van interventies.
- mag dus met dat doel bijgehouden worden (rond de Hals) maar nooit in de zak.
- mag voorlopig bewaard worden op een plaats zonder besmettingsgevaar (bijvoorbeeld in een geïndividualiseerde papieren omslag of in een uitwasbare gepersonaliseerde bak).
- mag nooit aan de voorzijde aangeraakt worden.
- moet onmiddellijk verwijderd worden zodra zichtbaar vuil.
- na elk gebruik dient handhygiëne te worden toegepast!

Men draagt dus telkens minstens een chirurgisch mond-neusmasker en handschoenen bij het betreden van de kamer/woning. De isolatiemaatregelen worden genomen tot alle symptomen van de COVID-19 besmette persoon verdwenen zijn en minstens 14 dagen na de start van de symptomen. Verwijder het masker bij het verlaten van de kamer/woning en gooi het in een afgesloten vuilbak of bewaar het bij schaarste zoals hierboven beschreven. Pas dan handhygiëne toe.

Bij mogelijk contact met lichaamsvloeistoffen of bloed zal men uit voorzorg naast handschoenen een schort en spatbril dragen.

Indien de voorziening/organisatie over wegwerpschorten beschikt, kunnen deze ook gebruikt worden.

Draag afzonderlijke werkkledij per besmette persoon. Vervang de schort na het bezoek aan de besmette persoon. Een wegwerpshort per bezoek kan ook. De werkkledij wordt dagelijks afzonderlijk gewassen op minstens 60°.

Vraag de persoon zelf ook regelmatig de handen te wassen en een goede hoest- en nieshygiëne uit te voeren.

Bezoek bij de (vermoedelijk) besmette persoon

De besmette persoon verblijft zo veel als mogelijk in een **aparte kamer** en verlaat zijn woning niet.

Bespreek met de persoon en zijn familie om het **bezoek zo veel mogelijk te beperken** tot enkel het **essentieel bezoek** en dit onder de juiste voorwaarden te laten plaatsvinden. Bezoek van kinderen en mensen met een verminderde weerstand wordt vermeden.

Bezoek houdt minstens 1,5m afstand en draagt bij voorkeur een masker en handschoenen. Bij het verlaten van de kamer/woning past hij/zij handhygiëne toe (= handontsmetting met alcoholgel).

Ook in deze bijzondere omstandigheden is aandacht voor het welbevinden van de persoon erg belangrijk. Bezoek ter plaatse kan vervangen worden door extra telefonisch contact.

Huishouden bij de (vermoedelijk) besmette persoon

Eetgerei wordt best machinaal afgewassen. Indien er geen afwasmachine is, kan het eetgerei met de hand afgewassen worden met heet water en afwasmiddel.

Verlucht indien mogelijk enkele keren per dag de kamer van de persoon door de vensters te openen.

Linnen dient steeds als besmet beschouwd te worden. Verwijder het vuil linnen onmiddellijk in (afgesloten) linnenmand. Linnen wordt bij voorkeur gewassen op 60° (of hoger). Draag handschoenen en een masker bij het behandelen van wasgoed en pas daarna handhygiëne toe.

Indien mogelijk gaat de besmette persoon naar een aparte **badkamer en toilet**.. Als dat niet kan, is het aangewezen om de badkamer als laatste te gebruiken door besmette persoon en daarna te reinigen en te ontsmetten en verluchten.

De kamers van zieke persoon moeten dagelijks **gereinigd** en **ontsmet** worden met een product dat actief is tegen COVID-19, bv. een chlooroplossing (javel) dat aangengeld is met water volgens onderstaande tabel.

Commerciële concentratie chlooroplossing	Hoeveelheid geconcentreerde chlooroplossing	Hoeveelheid geconcentreerde chlooroplossing
chlooroplossing 8°	40 ml per liter water	200 ml per 5 liter water
chlooroplossing 10°	32 ml per liter water	160 ml per 5 liter water
chlooroplossing 12°	26 ml per liter water	130 ml per 5 liter water
chlooroplossing 15°	20 ml per liter water	100 ml per 5 liter water
chlooroplossing 20°	16 ml per liter water	80 ml per 5 liter water

Bij het poetsen en ontsmetten van de kamers moet er aandacht zijn voor:

- Frequenter reinigen/desinfecteren van:
  - De 'high touch' punten: deurklink, telefoon/gsm lichtschakelaar, oppervlakken zoals tafel, afstandsbediening, ...
  - Het sanitair (zeker spoelknop, handsteun, kraan,...).
- Gebruik minimaal één propere doek en proper (zeep)water per kamer.
- Was dagelijks de 'besmette' schoonmaakdoeken en -moppen gescheiden en op een zo hoog mogelijke temperaturen droog ze in de droogkast.

Gooi al het afval dat in aanraking is geweest met de besmette persoon in een aparte afgesloten afvalzak die best voorzien is in de kamer. Draag handschoenen bij het verwijderen van de afvalzak en voer het af met de rest van het huishoudelijk afval.

Vraag, uit voorzorg, aan de besmette persoon om het contact met huisdieren te vermijden.

Wij proberen onze uiterste best te doen om eventuele vragen en problemen die u wenst te melden aan Zorg en Gezondheid op te vangen via thuiszorg@vlaanderen.be en 02 553 35 79.

Gelieve deze te centraliseren door de verantwoordelijke van uw voorziening.